

รายงานผลหลักสูตรอบรมและฝึกปฏิบัติ

หลักสูตรอบรม การเรียนรู้ประสบการณ์การปะยุกต์ใช้แนวทางพระราชดำริโครงการร้อยใจรักษ์

หลักสูตที่ 1 รุ่นที่ 1/14

วันที่ 21 -22 ธ.ค. 2561

ผู้เข้าร่วมอบรมจาก ทต.เมืองนะ
อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

ทั้งหมด จำนวน 65 คน

หลักสูตรอบรม การเรียนรู้ประสบการณ์การประยุกต์ใช้แนวพระราชดำริ

นายนิคม ศิริสิงห์สังชัย ที่ปรึกษาสถาบัน

ส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ กล่าวถึงการดำเนินงานที่ผ่านมาของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวง และมูลนิธิปิดทองหลังพระฯ ที่มีประสบการณ์การทำงานพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในหลาย ๆ พื้นที่ และกล่าวถึงโครงการร้อยใจรักษ์ ว่าเป็นโครงการที่ทำในพื้นที่บ้านห้วยส้านและหมู่บ้านใกล้เคียงอีก 3 หมู่บ้าน ซึ่งเป็นพื้นที่ที่รู้จักกันว่าเป็นสนามการค้าและลำเลียงยาเสพติดอันดับต้นของประเทศ พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภามีพระดำริว่าหากไม่ให้เราค้ายา ก็ต้องมีอาชีพที่ไม่ผิดกฎหมายให้เราทำ โดยต้องฝึกอาชีพให้เรามีทางเลือกในการทำงานที่สุจริต ดังนั้นมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ จึงได้ทำการพัฒนาทางเลือกในพื้นที่นี้โดยพัฒนาคนและให้องค์ความรู้ในการพัฒนาอาชีพ ต่อมาซึ่งรัฐบาลได้แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการโครงการร้อยใจรักษ์ มีพลอากาศเอก ประจิน จั่นตอง รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นประธาน คณะกรรมการมีนโยบายให้ขยายผลโครงการฯ ไปสู่พื้นที่อำเภอชายแดนใน 3 จังหวัด คือ เชียงใหม่ เชียงรายและแม่ฮ่องสอนรวมจำนวน 16 อำเภอ โดยมูลนิธิปิดทองหลังพระฯ จัดการอบรมแบบ 2 หลักสูตร หลักสูตรแรก ที่ทุกคนมาในวันนี้ใช้เวลา 2 วัน 1 คืน โดยจัดการเรียนรู้แนวคิดของโครงการและการพัฒนาอาชีพทางเลือก จากนั้นกลับไปคัดเลือกคนที่จะปฏิบัติจริงเพื่อเข้ามาอบรมหลักสูตรที่ 2 ใช้เวลา 5 วัน 4 คืน โดยการฝึกอบรมจะเป็นแบบเข้มข้นให้สามารถกลับไปทำโครงการในพื้นที่ของตนเองได้ทันที

จุดเด่นของโครงการร้อยใจรักษ์คือ ชาวบ้านต้องร่วมลงแรงและมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ไม่มีการจ้างเหมาแรงงาน เพราะชาวบ้านเป็นผู้รับประโยชน์จึงต้องสร้างความเป็นเจ้าของ มิฉะนั้นจะไม่ประสบความสำเร็จ

หลักสูตรที่ 1 รุ่นที่ 1/14

วันที่ 21-22 ธ.ค. 2561

นายนิคม ศิริสิงห์สังชัย ให้ความคิดว่า “ให้ชาวบ้านเป็นครู มาเรียนรู้กับเจ้าของพื้นที่จริง” หลายคนคงเคยไปอบรมหลายแห่ง หลายหลักสูตรแล้ว และอาจจะคิดว่าทำดีอยู่แล้ว รู้อยู่แล้วไม่เห็นต้องมาฟัง แต่การมาครั้งนี้ให้ถือว่าเป็นการมาเติม เพราะหลักสูตรนี้ จะทำให้ท่านทำงานอย่างเป็นขั้นเป็นตอนโดยหลักการแนวทางของศาสตร์พระราชา เรียนรู้การนำแนวพระราชดำริมาปรับใช้อย่างจริงจัง และจะได้นำไปเผยแพร่ให้ประชาชนและข้าราชการ สมกับที่พระองค์ท่านได้พระราชทานหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่ประชาชนชาวไทย

หลักการพัฒนาทางเลือกในการดำรงชีวิตที่ยั่งยืน

นายพงษ์พัฒน์ เพิ่มการ เจ้าหน้าที่มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้บรรยายให้ความรู้แก่ผู้เข้าอบรมในเรื่องการพัฒนาทางเลือกในการดำรงชีวิตที่ยั่งยืนมีเนื้อหาสาระสำคัญคือ

1. การพัฒนาโดยยึดคนเป็นศูนย์กลาง : การปลูกคนด้วยการให้คนเป็นศูนย์กลางของปัญหา โดยมองในเรื่องเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้โอกาสและทางเลือกที่ดีให้ชาวบ้านสามารถช่วยเหลือตัวเองและอยู่กับชุมชนได้ การปลูกคนจะใช้กระบวนการทำให้ดูและพาทำ ร่วมคิดและร่วมตัดสินใจร่วมกัน โดยยกตัวอย่างการพัฒนาของโครงการพัฒนาออยตุงฯ
2. การพัฒนาตามลำดับขั้น ซึ่งมี 3 ระยะ คือ ขั้นอยู่รอด ดูจากการมีข้าวกินตลอดปีสามารถเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐาน และไม่สร้างหนี้เพิ่ม ขั้นพอเพียง คือ มีรายได้มั่นคงสามารถเพิ่มผลผลิตได้และขั้นยั่งยืน ได้แก่การมีเงินออม มีการรวมกลุ่มและพึ่งพาตนเองได้
3. การพัฒนาเชิงพื้นที่ : คือ การพัฒนาที่ต้องคลุมทุกมิติ และดูให้ครบตลอดทั้งกระบวนการต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ โดยยกตัวอย่างการพัฒนาในพื้นที่โครงการร้อยใจรักษ์ ที่ต้องมีการสำรวจข้อมูลจริง ร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ มีการคืนข้อมูลเพื่อให้ชาวบ้านรู้สาเหตุของปัญหาของตนเอง และประเมินความพร้อมของชาวบ้านว่าพร้อมที่จะมีส่วนร่วมลงแรงหรือไม่ เพราะโครงการจะไม่มีจ้างแรงงานให้เพื่อสร้างความเป็นเจ้าของร่วมกัน ซึ่งกิจกรรมการพัฒนาจะประกอบด้วย การพัฒนาด้านปศุสัตว์ การพัฒนาด้านการเกษตร ฯลฯ

4. การวัดผลการพัฒนา จะวัดผลที่ชาวบ้านได้อะไร โดยดูจากผลการพัฒนาเชิงพื้นที่ในแต่ละมิติที่ทำให้ผลผลิตของชาวบ้านเพิ่มขึ้นและนำไปสู่การสร้างรายได้ที่เพิ่มขึ้น หากเป็นการพัฒนาด้านปศุสัตว์ก็จะต้องทำให้อัตราการตายของสัตว์ลดลง เป็นต้น

นายพงษ์พัฒน์ เพิ่มการ เจ้าหน้าที่มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์

นอกจากนี้ยังได้กล่าวเพิ่มเติมว่า การแก้ไขปัญหาแก้ไขได้เพราะมีข้อมูลจริง รู้จริง ลงมือทำ และสามารถวัดผลได้ ข้อมูลได้จากการเก็บข้อมูลเศรษฐกิจสังคม ที่ได้จากการลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลจริงของชุมชน หลังจากได้ข้อมูลแล้วดำเนินการประชุมคืบข้อมูลแล้วจะสอบถามปัญหา เพื่อค้นหาปัญหาของชุมชนที่ต้องการแก้ไขเร่งด่วน และดำเนินการทำแผน จากนั้นดำเนินการพัฒนาเป็นลำดับต่อไป การพัฒนามุ่งเน้นการพัฒนาเรื่องน้ำเป็นอันดับแรก เนื่องจากน้ำเป็นปัจจัยสำคัญในการใช้ชีวิตของคน จึงต้องได้รับการแก้ไขโดยทันที โครงการฯ จะดำเนินภายใต้การมีส่วนร่วมของหน่วยงานราชการ และหน่วยราชการต้องออกงบประมาณ ส่วนชุมชนออกแรงก่อสร้าง ตามรูปแบบเข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา

ฐานการเรียนรู้ พื้นที่แปลงสาธิต 75 ไร่

ฐานที่ 1 การพัฒนาระบบน้ำ

นายรณวัฒน์ ปินอิน อสพ. วิทยากรประจำฐานที่ 1

กล่าวถึงที่มาของโครงการฯ เริ่มจากได้ร่วมกับชาวบ้าน และหน่วยงานราชการสำรวจแหล่งน้ำในพื้นที่ ทั้งแหล่งน้ำเดิม ลำห้วย ภายในหมู่บ้าน เพื่อหาจุดที่เหมาะสมในการสร้างฝาย

ขั้นตอนการสร้างบ่อพวงสันเขา เริ่มจากวัดปริมาณน้ำและอัตราการไหลของน้ำ การกักเก็บน้ำโดยใช้อ่างพวงชอยซีเมนต์ (Soil Cement) เพราะสภาพดินไม่สามารถเก็บน้ำไว้ได้ วิธีการทำ คือ ขุดบ่อขนาดกว้าง 13 เมตร ยาว 28 เมตร ลึก 2.50 เมตร แล้วผสมดินกับปูนซีเมนต์ ในอัตราส่วน 1 : 6 นำไปเทและบดอัดให้แน่น เพื่อไม่ให้มีช่องว่าง เมื่อใส่น้ำลงไปจะได้เก็บน้ำอยู่ ข้อดีคือ ทนทาน อายุการใช้งานยาวนาน และวัสดุหาง่ายในพื้นที่ อ่างพวงชอยซีเมนต์รับน้ำมาจากต้นน้ำลำห้วยที่ชาวบ้านช่วยกันต่อท่อมาระยะทาง 14 กิโลเมตร นำน้ำมาพักไว้ที่บ่อก่อนปล่อยลงไปแปลงเกษตรด้วยระบบกัลกน้ำ นอกจากนั้นในเรื่องของการใช้น้ำทางโครงการฯ ได้มีการให้ความรู้แก่ชาวบ้านให้รู้จักการวางแผนบนกระดาด เรื่องการใช้น้ำและความต้องการน้ำของพืชแต่ละชนิดที่ไม่เหมือนกัน การพัฒนาระบบน้ำใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน มีการประชุมและชาวบ้านต้องสละแรงงาน โดยที่โครงการฯ ออกค่าวัสดุอุปกรณ์ให้

งบประมาณที่ใช้ทั้งหมด 57,500 บาท/บ่อ (ไม่รวมค่าแรง) มีแรงงานมาช่วยกันทั้งหมด 100 แรง ระยะเวลาในการดำเนินงาน 12 วันแล้วเสร็จ มีผู้รับประโยชน์ 7 ครัวเรือน พื้นที่รับประโยชน์ 17 ไร่ อยู่ในพื้นที่โครงการร้อยใจรักษ์

คำถามผู้เข้าร่วมอบรม

ถาม : อายุการใช้งานของอ่างสามารถอยู่ได้กี่ปี

ตอบ : อ่างพลาสติก มีอายุการใช้งาน 20-30 ปี อย่างไรก็ตามการดูแลรักษามีผลต่ออายุด้วย ส่วนอ่าง Soil Cement อยู่ได้ตลอดถ้านานยิ่งดี คุณสมบัติ และลักษณะคล้ายศิลาแลง มีความยืดหยุ่นสูง

ถาม : แต่ละพื้นที่ที่จะสร้างอ่างพวงมากกว่า 1 อ่าง ได้หรือไม่

ตอบ : ได้ แต่ต้องดูความเหมาะสมตามภูมิศาสตร์เป็นหลัก

ถาม : การทำอ่างแบบ Soil Cement สามารถใช้ดินเหนียวได้หรือไม่

ตอบ : ได้ แต่ต้องเพิ่มปริมาณปูน เพราะดินเหนียวมีโมเลกุลหนาแน่นจับตัวเป็นก้อนเร็ว ทำให้ปูนยึดเกาะยาก

ถาม : เวลาผสมดิน ใช้ทรายในการผสมด้วยหรือไม่

ตอบ : ไม่ต้องใส่ ใช้แค่ดินกับปูนซีเมนต์ ต้องเป็นปูนปอร์ตแลนด์

ถาม : อ่างลึกกี่เมตร มีความหนาเท่าไร

ตอบ : ลึก 2.5 เมตร ความหนา 7-15 เซนติเมตร

ถาม : น้ำที่อยู่ในอ่างพวงสันเขา นำมาจากไหน

ตอบ : นำมาจากเขา โดยการทำฝาย เพื่อดึงน้ำมาใส่ยังอ่างพวงสันเขา

คำถามผู้เข้าร่วมอบรม(ต่อ)

ถาม : บดอัดอย่างไร

ตอบ : ใช้เครื่องบดอัด ทำทีละ 4 เมตร หากไม่มีเครื่องบดอัดสามารถใช้ไม้แทนได้

ถาม : ใช้ไม้ขนาดเท่าไร

ตอบ : ใช้ไม้หน้า 6

ถาม : ความต่ำต้งระดับจากอ่างอื่นกี่เมตร

ตอบ : อย่างน้อย 7 เมตร เพื่อเพิ่มแรงดันในการส่งน้ำเข้าอ่าง

ถาม : วิธีการต่อท่อส่งน้ำมาได้อย่างไร จำเป็นต้องลดขนาดท่อหรือไม่

ตอบ : ต่อเรื่อยมาตามแนวเลย และไม่จำเป็นต้องลดขนาดท่อ

ถาม : ทำไม ต้องใช้วิธีการนี้น้ำ

ตอบ : ประหยัด ง่าย และเป็นการรักษาสภาพของอ่างให้มีอายุการใช้งานได้นาน

ถาม : ไล่อากาศอย่างไร

ตอบ : ไล่ลมทำธรรมดา จะไล่สองแบบ ไล่อากาศ และน้ำ

ถาม : หากเราไม่เก็บในบ่อได้หรือไม่ เช่นเก็บในถังค์

ตอบ : ได้เพราะอันนี้แท้ที่จริงก็ทำหน้าที่เหมือนถังค์ เพราะกักเก็บน้ำเช่นเดียวกัน แต่การทำอ่างต้นทุนจะถูกกว่าถังค์สองเท่า

ถาม : น้ำจะซึมหรือไม่ เพราะที่เคยทำใช้ปูนล้นน้ำยังซึมได้

ตอบ : ไม่ซึม สังเกตจากลักษณะของบ่อจะเหมือนศิลาแลง ซึ่งการใช้ส่วนผสมของปูน กับดินในอัตราส่วน 1:6 จะมีความยืดหยุ่นสูง เมื่อปล่อยน้ำใส่อ่างจะเกิดปฏิกิริยากับอ่างตะไคร่น้ำจะขึ้น และทำหน้าที่อุดรอยรั่วนั่นเอง

วิทยากรบรรยายการนำน้ำไปใช้โดยวิธีการกักน้ำ

" น้ำ คือน้ำชีวิต "

ฐานที่ 2 เกษตรพอเพียง พืชระยะยาวไม้ผล

นายยุทธชัย ตาห่อ อสพ.โครงการร้อยใจรักษ์ และ สมบูรณ์ แสนจันทร์(ชาวบ้าน) วิทยากรบรรยายพื้นที่ปลูกไม้ผลระยะยาว มีพื้นที่ประมาณ 17 ไร่ ปลูกไม้ผลราว 10 ชนิด เช่น เงาะ ทุเรียน ส้ม กาแฟ มะม่วง กล้วย ส้มโอ ฯลฯ แต่ละชนิดปลูกเพื่อพอกินก่อนเหลือจึงขาย โดยไล่ระดับตามความต้องการน้ำของพืชและความสูงของพื้นที่

วัตถุประสงค์เพื่อแก้ปัญหาผลผลิตของชาวบ้านช่วยสร้างรายได้ เป็นการจัดการพื้นที่แบบองค์รวม แบ่งเป็นป่าใช้สอย ป่าอนุรักษ์ เนินเขา ที่ดอน และที่นา ดังนี้

1. ป่าอนุรักษ์ เน้นป้องกันไฟป่า ให้ชาวบ้านเป็นผู้ดูแลป่า มีการตั้งกองทุนป่า มีเงินในการสนับสนุน ดูแลหากไม่เกิดไฟไหม้ให้ไร่ละ 10 บาท หากเกิดไฟไหม้ หักเงินไร่ละ 500 บาท
2. ป่าใช้สอย เน้นการดูแลไม้ที่มีอยู่เดิม สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในครัวเรือน ได้แก่ ไม้ สามารถตัดมาใช้ได้แต่ต้องปลูกเพิ่มเติม
3. เนินเขา ต้องทำระบบน้ำให้ครอบคลุม สามารถปลูกพืชเศรษฐกิจ ไม้ผลกินได้ เช่น เงาะ ลองกอง ทุเรียน ไม้ มะม่วง กล้วย กาแฟ ฯลฯ

4. ที่นา ต้องเพิ่มผลผลิตข้าว เพิ่มรายได้โดยการปลูกพืชหลังนา ปลูกหญ้าเนเปียร์ปากช่อง และหญ้าเนเปียร์หวานใช้เลี้ยงสัตว์ ช่วยลดต้นทุนการทำอาหารสัตว์

5. นอกจากนี้ ยังร่วมกับชุมชนในการพัฒนาต่อยอดไม้ผลเดิมในพื้นที่ ได้แก่ พัฒนาคุณภาพมะม่วงน้ำดอกไม้เพื่อการส่งออก จากเดิมที่ชุมชนปลูกมะม่วงเพื่อจำหน่าย แต่ขายไม่ได้ราคาและขาดทุน เพราะต้นทุนการผลิตสูง และถูกพ่อค้าคนกลางกดราคา โครงการฯ จึงเชื่อมโยง CP ให้เป็นแหล่งตลาดรับซื้อมะม่วง

คำถามผู้เข้าร่วมอบรม

ถาม : ทุนตั้งต้น หรือที่บอกว่าการระดมทุนนั้นมาจากไหน ทำอย่างไร

ตอบ : การระดมทุนมาจากหุ้นของสมาชิก เมื่อได้จำนวนหนึ่ง สมาชิกสามารถกู้ยืมได้ แล้วคิดในอัตราดอกเบี้ยต่ำ และการต่อยอดเรื่องต้นพันธุ์มะม่วง กรรมการจะสอนการเสียบยอดพันธุ์ดีกับต้นเก่า

ถาม : ปีที่แล้วหาตลาดที่ไหน

ตอบ : ยังไม่มีตลาดที่แน่นอน ต่างคนต่างขาย ยังถูกกดราคา แต่ปัจจุบันมี ซีพี มาช่วยเรื่องตลาด

คำถามผู้เข้าร่วมอบรม(ต่อ)

ถาม : ใครเป็นผู้เริ่มต้นนำมะม่วงนวลคำมาปลูก

ตอบ : นายสมบุรณ์ นำมาปลูกเมื่อ 15 ปีก่อน เดิมซื้อต้นพันธุ์มาปลูก ได้ความรู้เรื่องเสียยอดจากการไปดูงาน แล้วนำมาทำขยายให้กับเครือญาติ จึงเริ่มมีการขยายออกไปเรื่อย

ถาม : ชุมชนมีการดูแลป้องกันไฟป่า ทำแนวกันไฟอย่างไร

ตอบ : โครงการฯ มีงบประมาณสนับสนุนเรื่องกองทุน ไร่ละ 10 บาท แต่หาก มีไฟไหม้ป่าชุมชนจะถูกปรับไร่ละ 500 บาท แต่ละหมู่บ้านมีป่าเท่าไรก็คูณจำนวนเงินเข้าไป

ถาม : ราคาผลผลิตมะม่วง ทำไมถึงตกต่ำ

ตอบ : เนื่องจากไม่เป็นที่นิยมของตลาด มีตลาดที่แคบ แค่อินโดนีเซีย และมาเลเซีย

ถาม : ที่เรียนที่โครงการฯ ปลูกได้ผลผลิตหรือยัง และสามารถปลูกในพื้นที่ได้หรือ

ตอบ : สามารถปลูกในพื้นที่ได้ เพราะพื้นที่ปลูกไว้แต่เดิมแล้ว แต่มีผลผลิตน้อย แปลงตรงนี้ถือเป็นแปลงทดลอง หากประสบความสำเร็จก็จะขยายผลสู่ชุมชนต่อไป

ถาม : กลุ่มวิสาหกิจ เคยมีปัญหาในกลุ่มบ้างไหม

ตอบ : ยังไม่มี

ถาม : ป่าใช้สอยนอกจากไผ่แล้ว ยังมีแนวคิดที่จะปลูกอย่างอื่นด้วยไหม

ตอบ : มีแนวคิดจะปลูกหวาย

ผู้เข้าอบรมแลกเปลี่ยนแนวคิดกับวิทยากรเรื่อง
การปลูกทุเรียน

พื้นที่นาของแปลงสาธิต 75 ไร่

"แบ่งปันเพื่อนบ้าน"

ฐานที่ 3 ความมั่นคงทางอาหาร ข้าว พืชอายุสั้น 1 ไร่ 1 แสน

นายพยอม ปลอดแฮ วิทยากรบรรยาย การเพิ่มผลผลิตข้าว การปลูกข้าวพันธุ์อีโต้ เป็นการนำเอาข้าวพันธุ์ท้องถิ่นในพื้นที่มาปลูก โดยการใช้สารชีวภัณฑ์เพื่อเพิ่มผลผลิตข้าวจาก 600 กิโลกรัม/ไร่ เป็น 800 -1,000 กิโลกรัม/ไร่ ส่วนใหญ่ชาวบ้านจะซื้อข้าวกิน เพราะพื้นที่ปลูกข้าวมีปริมาณน้อย รวมถึงผลผลิตที่ตกต่ำจึงหันไปปลูกพืชชนิดอื่นเพื่อนำเงินมาซื้อข้าวกินแทน ทางโครงการฯ มีแนวคิดหากเพิ่มผลผลิตข้าวได้ก็สามารถมีข้าวเพียงพอต่อการบริโภค เหลือกินสามารถขายในชุมชน รวมถึงช่วยลดปัญหาการใช้สารเคมี การทำการเกษตรผสมผสานแบบครบวงจร ในชื่อโมเดล 1 ไร่ 1 แสนเป้าหมายคือ อยากให้คนที่ไม่มีพื้นที่ทำกินมาทดลองทำแปลงเกษตรผสมผสาน เพื่อบรรลุเป้าหมายคือ มีความรู้และสามารถถ่ายทอดให้กับผู้อื่นได้ ในพื้นที่ 1 ไร่ วิทยากรได้พูดถึงสภาพที่ดินเป็นแปลงที่ไม่สามารถเพาะปลูกได้ เนื่องจากเป็นหินและไม่มีแร่ธาตุในดินช่วงแรกคือ การปรับปรุงดินด้วยการห่มดิน เพื่อปรับโครงสร้างดิน และปลูกพืชสลับหมุนเวียนกัน มีทั้งพืชระยะสั้น ระยะกลาง ระยะยาว สรรพน้ำ และปุ๋ยสัตว์ ดำเนินการมาแล้ว 6 เดือน ขายผลผลิตได้ 7,000 บาท ขายให้กับโครงการเพื่อประกอบอาหาร เป็นการกระจายรายได้ให้กับชุมชน รวมถึงฝึกทักษะให้กับเกษตรกรที่ไม่มีพื้นที่ทำกิน รวมถึงการกระจายความรู้สู่ชุมชน

คำถามผู้เข้าร่วมอบรม

ถาม : ทุเรียนที่ปลูกในพื้นที่ 1 ไร่ 1 แสน ก่อนปลูกขุดหลุมลึกเท่าไร

ตอบ : 30 เซนติเมตร และรองก้นหลุมด้วยปุ๋ยชีวภาพ

ถาม : ต้องให้น้ำทุเรียนตลอดไหม

ตอบ : ให้น้ำ เข้า-เย็น ทุเรียนต้องการน้ำตลอด แต่ไม่ชอบน้ำขัง

ถาม : ทำไมต้องตัดยอดมะละกอ และเอาไม้เสียบที่ต้นทำเพื่ออะไร

ตอบ : ทำมะละกอที่เป็นตัวผู้ให้กลายเป็นตัวเมีย

ถาม : ในระยะเวลา 8 เดือน ที่ทำพืชผสมผสาน 1 ไร่ 1 แสน ได้เงินเท่าไร

ตอบ : ปัจจุบันได้ 11,000 บาท แต่ไม่ได้เป็นเพราะการขายเพียงอย่างเดียว รวมถึงการบริโภคและการให้เพื่อนบ้าน

ถาม : ในสระ 1 ไร่ 1 แสน เลี้ยงปลาอะไร

ตอบ : เลี้ยงปลาตะเพียน เพราะขยายพันธุ์ได้เร็ว

ถาม : พืชผัก และไม้ผลในแปลงมีกี่ชนิด

ตอบ : ไม้ยืนต้น 20 ชนิด พืชผัก 48 ชนิด

ถาม : ในหมู่บ้าน 206 ครัวเรือน ทำนาข้าวหมดเลยไหม

ตอบ : หมดเลย

ถาม : ใช้ปุ๋ยเคมีหรือไม่

ตอบ : ไม่ใช่ ใช้แต่ปุ๋ยอินทรีย์

ถาม : เคยลองปลูกข้าวพันธุ์อื่นบ้างไหม

ตอบ : ปลูกข้าวหอมมะลิ

ฐานที่ 4 ปศุสัตว์

นายอารยะ สิงห์แก้ว เจ้าหน้าที่มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ

และนายจิระศักดิ์ เมืองมูล อสพ.ปศุสัตว์ วิทยาการบรรยายในพื้นที่โครงการร้อยใจรักษ์ ได้มีการส่งเสริมการทำปศุสัตว์ในพื้นที่โครงการฯ โดยเริ่มจากการสำรวจความต้องการของชุมชนว่า “ต้องการทำปศุสัตว์ หรือเลี้ยงสัตว์ประเภทใด” หลังจากนั้นก็ได้ส่งเสริมพันธุ์สัตว์ให้กับชุมชน และให้องค์ความรู้ในชุมชน โดยแบ่งการดำเนินการ ดังนี้

1. ส่งเสริมพันธุ์สัตว์แก่ชุมชน ได้แก่ ไก่ดำภูพาน เป็ดกากีแคมป์เบลล์ ทั้งนี้ โครงการร้อยใจรักษ์มีการสร้างคอกเลี้ยงจำนวน 2 คอก คือ คอกเป็ดไข่ 120 ตัว คอกไก่ดำภูพาน 3 สายพันธุ์ (ภูพาน 1 ขนสีดำทั้งตัว ภูพาน 2 ขนสีขาวที่เหลือขนสีดำ และภูพาน 3 ขนสีทองที่เหลือขนสีดำ เป็ดไข่ (1 ตัวให้ผลผลิต 280 ฟองต่อปี โดยชาวบ้านส่วนใหญ่ที่เป็นสมาชิกปศุสัตว์ 731 ครอบครัว จะเลี้ยงไก่ หมู วัว และกระบือ ซึ่งปัญหาหลักคือเรื่องโรคระบาด ทำให้มีอัตราการตายสูง เดิมก่อนโครงการฯ จะเข้ามา ชาวบ้านขาดองค์ความรู้ ขาดบุคลากรที่ให้คำแนะนำในการแก้ไขปัญหา และขาดเวชภัณฑ์ ปัจจุบันได้มีอาสาปศุสัตว์เข้าไปดูแลช่วยเหลือชาวบ้านในการแก้ไขปัญหา

2. การสร้างกองทุนอาหาร โดยโครงการร้อยใจรักษ์ได้ส่งเสริมการทำอาหารสัตว์เพื่อใช้ในการทำปศุสัตว์เอง เพื่อลดต้นทุนค่าอาหาร และเพิ่มผลผลิตต่อไป
3. การสร้างกองทุนวัคซีน โครงการฯ มีการสร้างกองทุนวัคซีนเพื่อส่งเสริมให้ชาวบ้านทำวัคซีนเองเพื่อลดปริมาณการตายของสัตว์

คำถามผู้เข้าร่วมอบรม

ถาม : ในพื้นที่มีปัญหาเรื่องกลิ่นบ้างหรือไม่ ในกรณีที่เลี้ยงในชุมชนมีการคัดเลือกร้อยไหม

ตอบ : ไม่มีปัญหาเนื่องจากคนในชุมชน ได้มีการเลี้ยงหมูทุกหลังคาเรือนจึงไม่มีปัญหา และทางโครงการได้เข้ามาส่งเสริมการใช้กล้วยหมักเพื่อลดกลิ่นอีกด้วย

ถาม : ถ้าต้องการเลี้ยงหมูดำจะติดต่อขอพันธุ์ต้องทำอย่างไร

ตอบ : ช่วงนี้ยังไม่มีแผนขยายพันธุ์หมูไปยังพื้นที่อื่น จึงยังไม่มีแผนแจกพันธุ์หมู

ถาม : หลัวเนเปียร์มีแจกหรือไม่

ตอบ : มี แต่แจกให้ชาวบ้านที่เข้าร่วมโครงการฯ

ถาม : หลัวเนเปียร์เมื่อตัดแล้ว ต้องปลูกใหม่หรือไม่

ตอบ : ไม่ ตัดแล้วหญ้าจะขึ้นมาใหม่เอง

ถาม : คอกเป็นคอกแบบปิดหรือแบบเปิด

ตอบ : เปิดแค่กลางวัน ส่วนกลางคืนก็จะปิดไว้

ถาม : หลัวเนเปียร์ควรตัดให้เหลือเท่าไรจากพื้นดิน

ตอบ : ประมาณ 2 นิ้ว

ถาม : อาหารหมักมีส่วนผสมอะไรบ้าง

ตอบ : หยวกกล้วย 100 กิโลกรัม น้ำตาล 4 กิโลกรัม เกลือ 1 กิโลกรัม

การดำเนินงานโครงการร้อยใจรักข์ ของหน่วยงานราชการในพื้นที่

นายสุรตน์ สุจาศิริวงศ์ ผู้ใหญ่บ้านบ้านเมืองงามใต้

หน่วยงานราชการได้กำหนดพื้นที่แม่เอย เป็นพื้นที่สีแดง และอิทธิพล อาวุธสงคราม โดยหน่วยงานที่กำลังดูแลคือ สำนักงาน ป.ป.ส. เผื่อระวังเรื่องยาเสพติด และมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ได้เข้ามาพัฒนา เริ่มจาก 4 หมู่บ้านหลักที่เข้าร่วมโครงการฯ และมีหน่วยงานราชการเข้ามาร่วมดู ซึ่งมีโจทย์ว่าจะทำอย่างไรให้ชาวบ้านอยู่ดีกินดี และมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ เข้ามาร่วมในกระบวนการเข้าถึง คือ การสำรวจข้อมูลชาวบ้าน มีการทำประชาคมร่วมกันทั้งหมด 4 หมู่บ้าน การถามความต้องการ ความต้องการของชาวบ้าน โดยอาชีพหลักของแต่ละหมู่บ้านส่วนใหญ่ทำอาชีพด้านการเกษตร เพราะฉะนั้น น้ำจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นมากต่อการเกษตร โครงการฯ จึงแก้ไขปัญหาเรื่องของน้ำเป็นอันดับต้น ซึ่งเน้นเรื่องการแก้เรื่องน้ำประปาภูเขา และน้ำในการเกษตร ด้วยการซ่อมแซมระบบน้ำที่มีอยู่เดิมที่บ้านห้วยसान้อยแล้ว ในการซ่อมแซมระบบน้ำนั้นโครงการฯ มีอุปกรณ์ให้ แต่ชาวบ้านต้องออกแรงเองเพื่อสร้างความเป็นเจ้าของ การเริ่มโครงการฯ มีทุกหน่วยงานเข้ามาร่วมแก้ไข ปัญหาเรื่องของน้ำ มีการตั้งคณะกรรมการดูแลเรื่องของน้ำ การตั้งกฎกติกาของชุมชน เพื่อสร้างข้อตกลงของการใช้น้ำ ช่วยกันดูแลรักษาควบคู่กับการแก้ไขปัญหา ยาเสพติด โดยผู้นำชุมชนต้องรู้ว่าใครเป็นผู้ค้า ใครเป็นผู้เสพ การเก็บข้อมูลส่วนใหญ่พบเป็นผู้ค้ารายย่อย โครงการฯ มีการรวบรวมข้อมูลและให้ไปบำบัด โดยได้จัดตั้งโครงการอาสาทำดีขึ้น การบำบัดตลอดโครงการฯ มีพยาบาลเข้ามาตรวจ คัดกรองเพื่อประเมินสุขภาพอยู่เป็นระยะ อาสาทำดีที่เข้าร่วมโครงการฯ จะได้รับค่าตอบแทนวันละ 300 บาท แต่มีข้อแม้ว่าจะต้องตรวจผ่าน 1 เดือน จึงจะได้รับเงิน แต่เมื่อมีการตรวจไม่ผ่าน อาสาทำดีจะไม่ได้รับเงินจากโครงการฯ แต่มีข่าวกั้นฟรีตลอดการเข้ารับการบำบัด หลังจากครบกำหนดการบำบัดแล้ว พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา ก็ได้มอบเงินให้กับอาสาทำดี ซึ่งเป็นความภาคภูมิใจของอาสาทำดีแต่ละท่าน

นายไมตรี ดวงใจ ปลัดอำเภออ่าวไทย กล่าวเพิ่มเติม

ในพื้นที่แม่เอย ซึ่งเป็นพื้นที่การระบาดของยาเสพติดเยอะที่สุด ตนเองได้รับมอบหมายจากนายอำเภอ ให้เป็นผู้ประสานงานโครงการร้อยใจรักข์กับส่วนราชการ โดยมีการสำรวจความต้องการของชุมชนทุกหมู่บ้าน โดยทุกหมู่บ้านต้องการโครงสร้างพื้นฐาน การสร้างอาชีพ สัญชาติ โดยเรื่องสัญชาติ ได้มีการเก็บข้อมูลสัญชาติอาทิตยละ 2 วัน โครงการฯ มีการสร้างความแข็งแกร่งให้กับชุมชน โดยการสร้างความเข้าใจกับชุมชน ด้วยการตั้งกฎกติกาของชุมชน ซึ่งเมื่อก่อนนั้นเป็นกฎหมายของผู้มีอิทธิพลเป็นผู้ควบคุมกฎหมาย ทำให้มีปัญหาผู้ที่ไม่ดีกลายเป็นถูก ผู้ที่ถูกกลายเป็นผิด กฎระเบียบหลัก ๆ ที่โครงการฯ เข้ามาดำเนินการคือเรื่องยาเสพติด การขับไล่เสียงดัง ตัวอย่างเช่น กฎบ้านห้วยसान การลงโทษ ครั้งที่ 1 เป็นการตักเตือน ครั้งที่ 2 ปรับผู้ปกครอง 5,000 บาท ครั้งที่ 3 ปรับคณะกรรมการหมู่บ้าน 10,000 บาท และส่งเข้าบำบัด ครั้งที่ 4 แจ้งความคดีตามกฎหมาย ครั้งที่ 5 ถ้ายังเสพอีกจะดำเนินการขับไล่ออกจากหมู่บ้าน กรณีผู้ค้าจะจับดำเนินคดีและขับไล่ออกจากหมู่บ้าน สถานเดียว หลังจากทำครบทั้ง 4 หมู่บ้าน ได้มีการถวายให้กับพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา และได้มีการประกาศใช้ครบทุกหมู่บ้าน

คำถาม

จากการแลกเปลี่ยนของผู้เข้าร่วมการอบรม

ถาม : การบำบัดผู้ติดยาเสพติดหรืออาสาคำความดี หลังจากเสร็จสิ้นการบำบัดแล้ว มีการติดตามผลหรือไม่ อย่างไร

ตอบ : มี ระหว่างการบำบัดมีการตรวจปัสสาวะเป็นระยะอย่างต่อเนื่องและหลังจากจบหลักสูตรบำบัด 60 วัน โครงการได้มีการจ้างงานให้กับกลุ่มอาสาทำดี ระหว่างนี้ได้มีการติดตามผลอย่างต่อเนื่องเป็นเวลา 1,000 วัน โดยใช้รูปแบบเหมือนกับที่ตอยตุง โดยมีมาตรการว่าผู้ที่มาทำงานในโครงการหากมีการตรวจแล้วพบว่าไม่ได้เสพยาแล้วจะได้รับค่าตอบแทนวันละ 300 บาทเต็ม แต่ถ้าพบมีการกลับไปข้องเกี่ยวกับยาเสพติดอีกจะไม่ได้รับค่าจ้างวันละ 300 บาท

ถาม : ผู้ที่ผ่านการเข้ารับการบำบัดมีการกลับไปเสพยาบ้างหรือไม่ คิดเป็นร้อยละเท่าใด

ตอบ : หลักสูตรบำบัดอาสาทำดีหลังจากจบการอบรมแล้วมีเป้าหมายจะต้องมีผู้ที่เลิกได้จริง 80%

ถาม : สถานที่โครงการฯ เป็นพื้นที่ของใคร

ตอบ : พื้นที่โครงการฯ เป็นพื้นที่นา โครงการฯ เช่าชาวบ้านเช่าเป็นรายปี พร้อมทั้งให้ออกาสเจ้าของที่เข้ามาทำงานในโครงการฯ

ถาม : ในหมู่บ้านตอนนี้ยังมียาเสพติดหรือไม่

ตอบ : ไม่มียาเสพติดแล้ว เพราะนำทั้งผู้เสพและผู้ค้า เข้ารับการบำบัด และๆทำให้พ่อหลวงไม่หนักใจ เพราะมีหน่วยงานเข้ามาสนับสนุน

แลกเปลี่ยน

(พ่อหลวง ม.6) ผู้เข้าอบรมได้แลกเปลี่ยนการทำงานในเรื่องการบำบัดผู้ติดยาเสพติด ในอำเภอเชียงดาวมีผู้ติดยาเสพติดไม่ต่างจากอำเภอแม่สาย เฉลี่ยหนึ่งหมู่บ้านจะมีผู้ข้องเกี่ยวกับยาเสพติด 5 % ซึ่งการบำบัดนั้นได้มีการบำบัดอยู่

ผู้เข้าอบรมแลกเปลี่ยนแนวคิดกับวิทยากรเรื่อง
การแก้ไขปัญหายาเสพติด

ปลัดไมตรีฯ แลกเปลี่ยนประสบการณ์
การทำงานในพื้นที่โครงการร้อยใจรักษ์

แลกเปลี่ยนประสบการณ์ กับผู้ที่เคยเกี่ยวข้องกับยาเสพติดในพื้นที่

คุณรัชนี เมืองมูล เป็นผู้อาศัยหมู่บ้านห้วยसान กล่าวว่า บ้านห้วยसानเป็นพื้นที่ค้ายาเสพติด ชาวบ้านไม่มีสิทธิในการออกเสียง เนื่องจากมีผู้มีอิทธิพลในชุมชน อาชีพหลักของชุมชนคือ การการค้ายาเสพติด ซึ่งทำให้ได้เงินมาง่าย เมื่อเข้าไปอยู่ในวงการก็จะออกยาก บางคนเมื่อถูกตำรวจจับออกมาก็เป็นผู้ค้ายาเหมือนเดิม โดยไม่มีทางเลือกอื่น อีกทั้งสิ่งแวดล้อมรอบข้างในครอบครัวนั้น ๆ ต่างก็เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับวงการยาเสพติด ม.ร.ว.ดิศนัดดา ดิศกุล เข้ามาคุยกับชาวบ้าน โดยให้ชาวบ้านต้องเปลี่ยนตนเองเพื่ออนาคตลูกหลานของตนเองที่เดินทางไปพิศม.ร.ว.ดิศนัดดา บอกว่าจะนำพาชาวบ้านออกให้พ้นจากยาเสพติด และให้ตนเองเข้าร่วมโครงการฯ โดยการเริ่มต้นจากการปรับเปลี่ยนตนเอง และทางโครงการฯ ก็ให้งานทำและมีรายได้ ทำให้ครอบครัวภูมิใจในการที่จะหาเงินจากการทำงานอย่างสุจริต และเงินที่หามาได้ก็เป็นเงินอย่างบริสุทธิ์

คุณรักเกียรติ(สองแสง) ในครอบครัวเป็นผู้ติดยาเสพติดและผีน โดยการทดลองยาให้พ่อว่าดีหรือไม่ จึงทำให้ติดยาตั้งแต่อายุ 11 ปี และหาเงินจากการหาของป่ามาขาย เพื่อเอาเงินมาซื้อยา ให้กับพ่อของตัวเอง การซื้อยานั้น ต้องเข้าไปพื้นที่ประเทศเพื่อนบ้าน และต้องใช้ชีวิตหลบในป่า เคยโดนจำคุก 4 ครั้ง นานที่สุดที่ถูกจำคุก คือ 2 ปี เล่นยา ครั้งละ 20 เม็ด สูบเยอะที่สุด 200 เม็ด ประมาณครึ่งวันหมด ซึ่งส่วนใหญ่ไม่ได้กินข้าว ตื่นแต่น้ำ มีแรงจากการเสพยาบ้า อาการเมื่อไม่ได้เสพยาจะอ่อนเพลีย ไม่มีแรง ก่อนหน้านี้มีการคิดฆ่าตัวตาย เนื่องจากน้องสาวและน้องชาย ไล่ออกจากบ้าน จึงทำให้คิดฆ่าตัวตาย กินยาฆ่าแมลง 1 ขวดไม่เป็นอะไร ขวดที่ 2 รู้สึกมีเสียงเครื่องยนต์ตลอดเวลา ซึ่งเป็นอาการหูอื้อ อ่อนเพลีย และมีหน่วยงาน อบต. มาช่วยนำไปส่งโรงพยาบาลที่ผาง เมื่อออกจากโรงพยาบาลก็มาเสพยา ต่ออีก เพื่อแก้ไขอาการเจ็บปวด เมื่อได้มาคุยกับ ม.ร.ว.ดิศนัดดา จึงขอสมัครเข้าร่วมโครงการฯ เพราะอยากที่จะเลิกยา ซึ่งม.ร.ว.ดิศนัดดา ก็ให้เข้าร่วม

คุณรัชนี คุณสองแสง คุณมานิต และคุณสมบุญ

คุณมานิต บ้านเกิดอยู่ จังหวัดสุพรรณบุรี โดยปัจจุบันมาสร้างครอบครัวที่บ้านยะผา ที่ติดยาเสพติดคือเกิดจากเครียดที่ภรรยาติดคุก ลูกไปเรียนที่โรงเรียนประจำ ทำให้มีการเสพยา และดื่มเหล้า สูบเยอะที่สุด 175 เม็ด ไม่มีอาการอะไรต่อร่างกาย ลูกสาวขอให้พ่อเลิกเหล้า แต่ยาเสพติดก็เสพา ปกติ ช่วงหลัง ๆ มีพี่ทหารเข้ามาชวนไปเข้าร่วมโครงการอาสาทำดี

คุณสมบุญ ใช้นาเสพยา เพราะคบเพื่อน โดยเพื่อนเป็นผู้ชักชวน เริ่มจากกัญชา ต่อมาผงขาว และมีการเสพยาบ้าต่อ เงินได้จากทางบ้านและแบ่งขายยาเองกับหมู่เพื่อนที่เสพด้วยกัน เคยเสพยาแพงที่สุดคือ 1,000 บาท เสพยาทุกวัน วันละไม่ต่ำกว่า 10 เม็ด เรื่องในครอบครัวไม่ค่อยคุยกัน เคยไปบำบัดมาหลายครั้ง แต่ก็กลับมาเสพยาเหมือนเดิม สาเหตุที่เลิกเสพยา ไม่ได้ ก็เพราะจากครอบครัวที่ไม่ให้อีก และเจอแต่สิ่งเดิม ๆ เมื่อมีพี่ทหารมาชักชวนเข้าร่วมโครงการอาสาทำดี โดยได้รับแต่งตั้งให้เป็นรองจากประธานในโครงการอาสาทำดี การเลิกยาจะผ่านไป 2-3 วัน ต้องเอาชนะใจตัวเองให้ได้ ยาบ้าไม่มีผลต่อร่างกายทำให้เลิกง่าย หลังจากที่ได้ออกจากโครงการฯ อาสาทำดี ซึ่งในตอนนี้คนในครอบครัวมีการคุยกันมากขึ้น และมีกำลังใจในการเปลี่ยนแปลงตนเอง

คำถาม

จากการแลกเปลี่ยนของผู้เข้าร่วมการอบรม

ถาม : การจ่ายส่วยให้ผู้มีอิทธิพลต้องจ่ายเท่าไร จ่ายเพราะอะไร ต้องจ่ายทุกครัวเรือนหรือไม่

ตอบ : ไม่ต้องจ่ายทุกครัวเรือน ผู้มีอิทธิพลจะรู้ว่าครัวเรือนไหนเป็นผู้ค้าและผู้เสพ และจะเรียกเก็บค่าคุ้มครอง/ค่าจ้างสำหรับผู้คุ้มกัน ถ้าไม่เอาเงินให้ครัวเรือนก็จะเดือดร้อน และนี่ก็เป็นอีกปัจจัยที่ทำให้คนในชุมชนหันไปค้ายาเสพติด เพื่อมีเงินไว้จ่ายให้กับผู้มีอิทธิพล

ถาม : การซื้อขายยาเสพติดในพื้นที่ เมื่อรับมาขายจะมีราคาเท่าไร หรือได้กำไรจากการค้าเท่าไร

ตอบ : ราคาขายครั้งต่อครั้ง ปัจจุบันผู้เสพลดลงจึงทำให้ผู้ค้ามีโปรโมชัน 8 เม็ด 100 บาท เพื่อรับกระจายสินค้า

ถาม : หลังจากได้รับการบำบัดแล้ว มีความรู้สึกที่อยากกลับไปเสพอีกหรือไม่

ตอบ : ไม่อยาก

ถาม : เคยไปบำบัดจากที่อื่นไหม เช่น แม่ข่าย

ตอบ : เคยครับ แต่บำบัดกลับมาเหมือนเดิม เพราะไม่มีการติดตามเหมือนโครงการฯ

ถาม : เครือข่ายที่เคยเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ส่งผลกระทบกับกลุ่มอาสาสมัครหรือไม่

ตอบ : ไม่มีผล เพราะผู้เสพกับผู้ค้า นำไปบำบัดทั้งหมด ถ้าไม่ไปและไม่ยอมเลิก ก็จะดำเนินคดีตามกฎหมาย แต่ก่อนจะถึงกฎหมายก็จะทำความเข้าใจกับพวกเขา ก่อน ส่วนผู้ที่มีผลกระทบจะเป็นผู้ที่ติดเงินไว้ หรือ มันพันระกับผู้มีอิทธิพล

ถาม : ถามพี่ส่องแสง ตอนไปซื้อยาที่ฝั่งว่า เมื่อเลิกๆ แล้วหันมาเข้าร่วมโครงการฯ เขาไม่คิดว่าเราเป็นสายหรือ แล้วเขาจะตามเราหรือไม่

ถาม : ทำไมถึงไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

ตอบ : คุณส่องแสง เพราะพ่อ ไปซื้อยาให้พ่อเพื่อให้พ่อเสพ และทดลองให้พ่อว่ายาดีไหม จึงติดตั้งแต่นั้นมา

(คุณมานิต) กินเหล้า แล้วเพื่อนยุให้เสพ ด้วยอาการเมา จึงเสพติด รวมถึงภรรยาติดคุก มีความเครียดจึงใช้ยา จนติดมาเรื่อยๆ

(คุณสมบุญ) เพราะเพื่อน ถ้าไม่เสพ เพื่อนจะไม่ให้เข้ากลุ่มไม่คบหา จึงเสพจนติด

ถาม : เพื่อนที่เคยเสพด้วยกัน ตอนนี้เข้าร่วมกับโครงการฯ หรือไม่

ตอบ : เพื่อนที่เสพด้วยกัน ตอนนี้ถูกส่งไปบำบัด ทั้งผู้เสพและผู้ค้า

ถาม : ในอนาคตมองโครงการฯ อย่างไร สามารถบริหารจัดการในชุมชนได้หรือไม่ หรือถ้าไม่มีโครงการฯ สามารถทำต่อได้ไหม

ตอบ : มั่นใจว่าสามารถทำได้ เพราะโครงการฯ ได้สร้างความมั่นใจให้กับพวกเรา ให้องค์ความรู้ และสอนทักษะต่างๆ ให้พวกเรา ต่อไปหากไม่มีโครงการฯ ก็สามารถจัดการได้ และมองถึงอนาคตของลูกหลานในหมู่บ้านด้วย

ถาม : คิดยังงัยกับผู้ที่มีอิทธิพล เพราะเมื่อก่อนพื้นที่เป็นหมู่บ้านที่มีชื่อเสียงทางด้านพ่อค้ายาเสพติดอย่างมาก

ตอบ : เมื่อก่อนไม่มีใครที่กล้าที่จะเสนอความคิดเห็น เพราะถ้าเสนอจะถูกผู้มีอิทธิพลทำร้ายร่างกาย บางคนสูญหายก็มี แต่ปัจจุบันโครงการฯ เข้ามาคุณชายฯ ให้ทุกคนออกความคิดเห็น ว่าต้องการอะไร มีปัญหาอะไร ทำให้ทุกคนกล้าที่จะออกความคิดเห็น ไม่ว่าจะเป็นผู้หญิงหรือผู้ชาย มีสิทธิเท่าเทียมกัน

ถาม : คุณรัชนี้ มีความกลัวไหม ว่าชาวบ้านในพื้นที่คิดว่าเราเป็นสายให้กับโครงการฯ เอาข้อมูลมาให้โครงการฯ หรือผู้เข้าร่วมอบรม อปท.

สิ่งที่ได้เรียนรู้ และการนำเอาความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ในพื้นที่

สิ่งที่ได้เรียนรู้

1. การบริหารจัดการน้ำในชุมชนเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด การกักเก็บน้ำเพื่อการเกษตร โดยการทำอ่างพวงสันเขา มีการทำ 2 แบบ คือ อ่างพวงบ่อขอยซีเมนต์ และอ่างพวงพลาสติก ที่มีวิธีการทำระบบกักน้ำเพื่อนำน้ำมาใช้ในการทำการเกษตร
2. การบริหารจัดการพื้นที่แบบองค์รวม การจัดการพื้นที่เพื่อปลูกพืชเศรษฐกิจในโครงการฯ และเรียนรู้การปลูกผลไม้ให้ตรงต่อความต้องการของตลาด
3. การรวมกลุ่มการจัดการและการดูแลผลประโยชน์ของกลุ่ม
4. การประชุมเพื่อหาความต้องการในการพัฒนาด้านต่าง ๆ ในชุมชน
5. การวางแผนปรับภูมิทัศน์ในพื้นที่โครงการร้อยใจรักษ์
6. การบริหารจัดการพื้นที่ เพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหารในชุมชน โดยใช้โมเดล 1 ไร่ 1 แสน
7. การใช้สารชีวภัณฑ์แทนการใช้สารเคมี เพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร และลดต้นทุนในการเพาะปลูก
8. การคัดพันธุ์เมล็ดข้าว เพื่อเพาะปลูกในพื้นที่
9. การพัฒนาสายพันธุ์สัตว์ เพื่อใช้ในการทำปศุสัตว์ในครัวเรือน
10. องค์ความรู้เรื่องเปิดกาก็แคมเบลล์ และไก่ดำภูพาน
11. ความสำคัญในการปลูกหญ้าเนเปียร์ เพื่อใช้ในการทำปศุสัตว์ในครัวเรือน
12. การจัดการกองทุน สร้างระบบกองทุนในชุมชนเพื่อสร้างโอกาสในการประกอบอาชีพ
13. การลดต้นทุนในการเลี้ยงสัตว์ และเพิ่มผลผลิต เพิ่มรายได้ให้เกิดขึ้น
14. ความสำคัญ และกระบวนการสร้างอาสาพัฒนาในโครงการ

การนำไปปรับใช้

1. นำกระบวนการด้านการบริหารจัดการน้ำ เช่น ระบบกักน้ำไปใช้ในพื้นที่
2. นำรูปแบบประชาคมเพื่อสร้างกฎระเบียบไปใช้ในชุมชน
3. นำขั้นตอนการขออนุญาตใช้พื้นที่ป่าไม้ ไปใช้ในการขออนุญาตใช้ป่าในพื้นที่
4. นำวิธีการรวมกลุ่มไปใช้ในพื้นที่เพื่อสร้างอำนาจการต่อรองกับพ่อค้าคนกลาง
5. นำมาตรการการดูแลป่าอนุรักษ์ ไปใช้ในชุมชน เช่น วิธีการเรื่องการจัดตั้งกองทุนดูแลป่าไปใช้ในพื้นที่ เพื่อแบ่งโซนของป่าประเภทต่างๆ
6. นำองค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการพื้นที่การปลูกพืชเศรษฐกิจไปปรับใช้ในพื้นที่
7. นำองค์ความรู้ด้านการลดต้นทุนการทำการเกษตรไปใช้ในชุมชน
8. นำวิธีการปลูกพืชผสมผสานไปปรับใช้ในชุมชนเพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหาร
9. จัดตั้งโรงสีชุมชน
10. นำวิธีการขุดบ่อปลา และทำปุ๋ยชีวภาพไปใช้ในชุมชน
11. นำการวางแผนการจัดสรรพื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดไปปรับใช้ในชุมชน
12. นำวิธีการปลูกข้าวแบบอินทรีย์ไปขยายผลในพื้นที่
13. ส่งเสริมการเลี้ยงไก่ดำ เป็ดกาก็แคมเบลล์ สุกร โคเนื้อในชุมชน
14. ส่งเสริมการปลูกหญ้าเนเปียร์ในพื้นที่ เพื่อลดต้นทุน

สรุป และมอบการบ้าน

นางสาวหทัยรัตน์ พ่วงเขย ผู้จัดการฝ่ายจัดการความรู้ สถาบันปิดทองหลังพระฯ มอบการบ้านสำหรับผู้เข้าอบรม 2 ข้อ คือ 1) ให้คัดเลือกผู้เข้าอบรมที่มาในรุ่นนี้ให้เหลือ 20 คน เพื่อมาฝึกปฏิบัติในหลักสูตรที่ 2 ระยะเวลา 5 วัน 4 คืน และ 2) ผู้เข้าอบรมกลับไปปรึกษาหารือเพื่อเสนอโครงการแก้ไขปัญหาความต้องการของหมู่บ้าน/ชุมชน โดยมีหลักเกณฑ์ คือ

- 1) เป็นโครงการที่เป็นความต้องการแก้ไขปัญหา/อุปสรรค และหรือความต้องการในการพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชน โดยควรผ่านความเห็นชอบจากประชาคมหมู่บ้าน/ชุมชน
- 2) ต้องมีการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชนในพื้นที่ โดยเป็นโครงการที่ใช้งบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประชาชนมีส่วนร่วมในด้านแรงงาน อาหารระหว่างปฏิบัติงาน หรือการมีส่วนร่วมอื่นๆ
- 3) สถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ จะมอบงบประมาณสมทบให้กับโครงการบางส่วน โดยงบประมาณหลักจะต้องมาจาก

นางสาวหทัยรัตน์ พ่วงเขย ผู้จัดการฝ่ายจัดการความรู้ สถาบันปิดทองหลังพระฯ มอบการบ้านสำหรับผู้เข้าอบรม

นายนิคม ศิริสิงห์สังชัย ที่ปรึกษาสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ กล่าวสรุป กิจกรรมผลการอบรมและแนวทางการดำเนินงานการพัฒนาโครงการฯ บ้านห้วยसान คือ การพัฒนาให้คนมีโอกาส สร้างทางเลือกให้กับคนในพื้นที่เพื่อไม่ให้เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด การพัฒนาโครงการฯ เข้าไปพัฒนาในทุก ๆ ด้านเน้นการพัฒนาแบบองค์รวมให้ครอบคลุมทุกมิติ ในระยะแรกของการพัฒนาเริ่มจากการศึกษาบริบทพื้นที่ ศึกษาภูมิสังคมให้เข้าใจพื้นที่อย่างถ่องแท้ก่อน หลังจากนั้น จึงเข้าสู่กระบวนการค้นหาข้อมูล เพื่อให้เกิดการระเบิดจากข้างใน ให้ตระหนักถึงปัญหาแล้วจึงพัฒนาร่วมกันในระดับท้องที่ท้องถิ่นหน่วยงานราชการ ที่สำคัญ คนในชุมชนต้องร่วมออกแรงด้วยในทุกกระบวนการ เพื่อสร้างความเป็นเจ้าของให้เกิดขึ้นตลอดโครงการฯ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่จะนำไปสู่การบริหารจัดการดูแล ไปสู่ความยั่งยืนต่อไป

สรุปแบบประเมิน หลังการเข้าฝึกอบรม ของ ทต.แม่ณะ

ประเด็นประเมิน	ดี	ปานกลาง	ปรับปรุง	ไม่ตอบ
เนื้อหาสาระวิชาเรียนในภาพรวม	100.00	-	-	-
ระยะเวลาตลอดหลักสูตร	76.79	23.21	-	-
ระยะเวลาในการเข้าฐานภาคปฏิบัติ	85.71	14.29	-	-
การเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้	87.50	12.50	-	-
วิทยากรมีความรู้	96.43	3.57	-	-
สถานที่อบรม	89.29	8.93	1.79	-
สถานที่พัก	78.57	17.86	1.79	1.79
อาหารและเครื่องดื่ม	89.29	10.71	-	-

หมายเหตุ : มีผู้ส่งแบบประเมิน 56 คน จาก 65 คน